

مقایسه و ارزیابی طرح‌های ارائه شده از نقش برجسته آنوبانی‌نی در سرپل زهاب

ملیحه مهدی‌آبادی

عضو هیئت علمی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

مقایسه و ارزیابی طرح‌های ارائه شده از نقش برجسته آنوبانی‌نی در سرپال زهاب

ملیحه مهدی‌آبادی

عضو هیئت علمی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران
Maleih.mehdeiabadei@gmail.com

هم‌دیگر به صورت عناصر ماتریسی مقایسه شده و با توجه به معیارهای تهیه شده قبلی مورد ارزیابی کمی (عددی) قرار گرفته‌اند.

محدودیت‌ها:

این اثر منحصر به فرد به دلیل قرار گرفتن در ارتفاع ۱۶ متری، کمبود امکانات محلی، فرسایش زیاد سنگ بستر و از بین رفتن قسمت‌های از محتوی سند، قرائت از نزدیک و دقیق آن تا قبل از تحقیق حاضر دشوار بوده است. منابع کتابخانه‌ای اندک و پراکنده، درباره قوم لولوبی نیز از جمله محدودیت‌هاست.

یافته‌ها و ارزش پژوهش:

مهمترین کار مقاله ارائه روشی کمی و ماتریسی برای قرائت و مستندسازی آثار صخره‌ای است که تاکنون محققان از آن غافل مانده‌اند. یافته‌های پژوهش بر روی اثر مورد نظر، با توجه به روش کاربردی تهیه شده، نشان می‌دهد که طرح‌های ارائه شده دارای دقت‌های متفاوت از ۲۶٪ تا ۹۹٪ می‌باشند. در این مقاله اسامی اسیر زیر پای آنوبانی‌نی و اولین اسیر در بخش اسیران پایین نقش، که بر بازوی آنها حجاری شده و از دید محققان پیشین پنهان مانده، برای اولین بار ارائه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی:

طرح لولوبی‌ها، طرح معیار سنجش، تقسیم طرح به اجزاء، روش ارزیابی ماتریس و مقایسه کمی.

چکیده

هدف این مقاله شناسایی و معرفی طرح‌های ارائه شده درباره نقش برجسته وکتیبه صخره‌ای آنوبانی‌نی، مهمترین سند شاه لولوبی، و بررسی اختلاف‌های موجود در طرح‌های محققین خارجی (ایران‌شناسان خارجی) و ارائه طرح دقیق‌تر، و گویاتر از این اثر، جدای از هرآنچه تا کنون عرضه گردیده، می‌باشد. محدوده زمانی که این پژوهش در نظر گرفته، هزاره سوم پیش از میلاد یعنی تاریخ خلق اثر و سالهای ۱۸۴۱ تا ۱۹۹۶ میلادی یعنی زمان ارائه مستندات مکتوب (طرح‌ها) می‌باشد.

روش / رویکرد پژوهش:

روش پژوهش میدانی و کتابخانه‌ای است. در این مقاله، سه فصل کاری انجام گرفته است، اول، پس از پژوهش اولیه میدانی، منابع مرتبط شناسایی و طرح‌های تهیه شده گردآوری شده است. مرحله دوم، معیار سنجشی برای امکان ارزیابی و سنجش و وزن دهی به کارهای انجام شده پیشین تهیه شد. در مرحله سوم مستندات اعم از طرح و عکس تجزیه شده و با

مقدمه:

آنوبانی‌نی نام نقش برجسته وکتیبه‌ای متعلق به پادشاه قوم لولوبی از اقوام زاگرس نشین، حجاری شده در ۲۰۰۰ پیش از میلاد، بر کوه "میان کل" شهر سرپال زهاب استان کرمانشاه است. این سند در بین نقش برجسته‌های ایرانی به‌عنوان قدیمی‌ترین نقش برجسته (تقریباً ۲۵۰۰ نقش برجسته وکتیبه باقیمانده تا دوره قاجار) و مهمترین نقش برجسته قوم لولوبی از

شهرت خاصی برخوردار است. در واقع این سند به لحاظ سیاسی، فرهنگی، علمی، فنی، و تاریخی، از اهمیت منحصر به فردی برخوردار است. بنابراین ارزش نگهداری دائمی دارد.

طی صد و پنجاه سال گذشته ایران شناسان طرح‌هایی از این اثر تهیه نموده و در مقالات یا کتاب‌هایشان چاپ کرده‌اند. نگارنده در سال ۱۳۷۵ خورشیدی (۱۹۹۶ م) با بررسی نزدیک از نقش برجسته نتایج مهمی دست یافت.

در این مقاله برای درک بهتر اختلاف‌های موجود، طرح‌های ارائه شده از نقش برجسته و کتیبه، به تکه‌های کوچکتر تقسیم شده است و هر طرح به ترتیب نام گذاری شده و قسمتهای تقسیم شده نیز شماره خورده‌اند و سپس با توجه به دقت طراح، در طراحی هر جزء درصد آن نسبت به تصویر اصلی که با دوربین عکاسی تهیه شده سنجیده شد. سپس جمع درصد دقت‌ها در جداول جداگانه ای آمده و مورد تحلیل قرار گرفته است. در پایان پس از تحلیل‌ها، نتیجه‌گیری و فهرست منابع ارائه شده است.

هدف و روش تحقیق:

یکی از نواحی که در آن نقش برجسته‌های فراوانی را می‌توان شناسایی نمود، دامنه‌های زاگرس است. اقوام زاگرس نشین هریک به فراخور حال و موقعیت‌شان، آثار صخره‌ای چند از خود بجای نهاده‌اند. از این رو محققان داخلی و خارجی همواره به دنبال کشف و بازشناسایی آنها هستند. پس هدف مقاله، بازخوانی کمی و دقیقتر مستندات ارائه شده درباره مهمترین سند قوم لولوبی، و بررسی اختلاف‌های موجود در طرح‌های محققین خارجی که به دلیل شرایط سخت کار، مستند نگاری شتابزده در اقامت‌های کوتاه مدت خود داشته‌اند، و پیشنهاد تهیه تصویری شفاف، روشن، گویا از این سند، جدای از هر آنچه تا کنون عرضه گردیده و همچنین مقایسه روند دقت در بازخوانی توسط محققین پیشین می‌باشد.

برای این موضوع، نیاز به شناخت اثر در کلیات آن، طرح

معیار سنجش، تفکیک و ارزیابی اجزاء و ترکیب طرح بود. در حوزه شناخت سه موضوع مهندسی طرح، اهداف و معماری طرح و در نهایت الهام‌ها و نمادهای طرح مطرح شده است. برای رسیدن به هدف مزبور (کمی نگری)، روشهای متفاوت (Approaching Methods) وجود دارد که متداولترین آنها به صورت استقرائی و تکیه بر طرحهای گشته است، ولی در تحقیق حاضر از روش تحلیلی (Computational Methods) استفاده شده است.

در این روش ابتدا محوطه طرح شناسایی، تفکیک، تشریح، و به اجزاء متشکله آن، تجزیه شد (Discretizing) و به دنبال آن هر جزء دقیق‌تر شناسایی و با کارهای قبلی مقایسه شد. در مرحله سوم، معیارهایی برای مقایسه قرائت‌های هر عنصر طرح شد. عناصر (اجزاء طرح) درون یک ماتریس سنجش قرار گرفتند. این ماتریس به صورت ستون طرحها (هفت مورد طراحی به عنوان مثال، طرح دمرگان)، و سطرها طرحها (جزء به عنوان مثال، کلاه آنوبانی) تشکیل شد. در جداول مختلف اطلاعات کنار هم قرار گرفته و ترکیب ماتریسی (۱) شدند. (Assembling) در این مرحله یعنی بخش نهایی مطالعه، طرحها، به صورت کمی، وزن‌دهی شده و با معیارهای مطروحه با هم مقایسه شدند. با این کار روند رشد و افول در برداشت‌های طراحان از اثر مشخص شد.

معرفی جایگاه تاریخی و جغرافیایی اثر:

شهر سرپل زهاب مرکز شهرستان سرپل زهاب، در ۱۴۷ کیلومتری غرب شهر کرمانشاه و ۲۶ کیلومتری شهر قصرشیرین و در سه کیلومتری تنگه پاتاق قرار دارد. کوه "میان کل" در مشرق (۸۱۵ متر) کوه "دنه خشک" در ۳ کیلومتری جنوب (۱۳۴۰ متر) تنگه "میان کل" و "تنگه" کل داوود "در مشرق این شهر واقع هستند. تنگه "میان کل" وسط شهر سرپل زهاب و در یال جنوب غربی تاقدیس "پاتاق" در غرب رشته کوه زاگرس قرار دارد.

شهر سرپل زهاب بر سر راهی بوده که ارتباط دنیای شرق و

سختی شکست داد و به یادگار این پیروزی نقش برجسته ای (بین راه سلیمانیه ورباط) بر دامنه آن تنگه حجاری نمود. (تصویر ۱)

تصویر ۱- نقش برجسته پیروزی نارامسین در تنگه، قراداغ (بین راه سلیمانیه ورباط) (مأخذ: نگارنده)

غیر از اسناد فوق الذکر سندهای دیگری که در آن اشاره ای به نام لولوبی ها شده، اسناد قراردادهای سلسله دوم پادشاهان شهر اور است. که در سال ۱۸۹۴ در تل براک کشف گردید. تعداد زیادی از این سندهای گلی مربوط به سالی است که پادشاه اور ولایت شیمودم و لولوبی را غارت کرد. در این سند نام هردو شهر را با هم ذکر می کند. در سند قصه خدای طاعون (یکی از خدایان بین النهرین) نام ولایات زیر دیده می شود: تاندیم، سوماشتو، آشورو، الامو، کاشو، گوتو، لولوبو. (نقشه ۱)

مناطق تحت اشغال و نفوذ لولوبی ها از کوهپایه های شمال دیاله تا دریاچه ارومیه گسترش یافت. در دوره های بعدی آنوبانی نی را از پادشاهان گوتی دانسته، او را شهاریار شهر کوشه ویا کوتا شمرده اند ودر افسانه های بابلی که حاکی از وحشت وترس مردم بابل از جمله اقوام گوتی است آنوبانی نی را بصورت جانوری عجیب رسم کرده اند. (سرفراز، ۱۳۷۵: ۱۲). (تصویر ۲)

غرب را ممکن می ساخت. راهی که ری و هگمتانه را به سرپل زهاب (حلوان) ، بابل و بغداد متصل می کرد، و از بین النهرین در سه شاخه به سمت مصر، شرق مدیترانه، آسیای صغیر، یونان و غرب امتداد می یافت. (۲) این شهر پیشینه ای کهن دارد، آثار باقیمانده از دوران لولوبی شاهدی براین مدعاست. در متون آشوری از این شهر بانام کالمانو (kalmanu) نام برده شده و در زمان ساسانیان این منطقه استانی بوده به نام خسروشاد فیروز که جغرافی دانان عرب از آن به نام شهر حلوان (holvan) یاد کرده اند .

در شهر سرپل زهاب و بر صخره های کوه های " میان کل " و "دنه خشک" شش نقش برجسته حجاری شده که چهار نقش آن مربوط به دوره لولوبی ها، و دو نقش یکی منسوب به دوران مادی (در نظریات جدید باستان شناسی گور دخمه ها را به دوران هخامنشی وحتی پارتی نسبت می دهند) به نام " دکان داود " و دیگری نقشی پارتی متعلق به گودرز اول از پادشاهان اشکانی است.

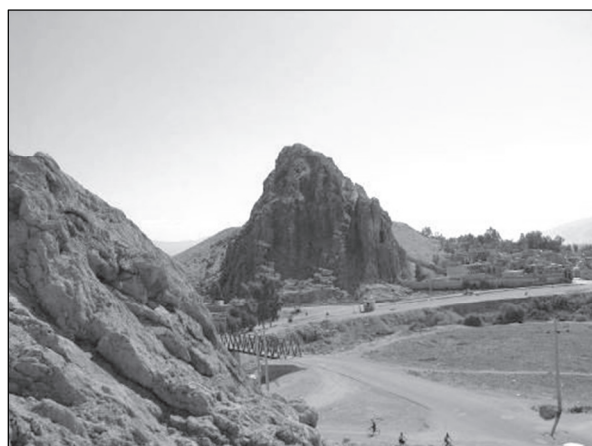
لولوبی ها یکی از اقوام زاگرس نشین (۳) بودند که پیش از استقرار مادها در منطقه غرب ایران همراه اقوام گوتی در شمال غربی ایران (محدوده آذربایجان) و کاسی ها در جنوب زاگرس (لرستان وایلام) می زیسته اند. اقوام فوق با هوریان و اکدی ها و سومری ها که در بین النهرین و سوریه ساکن بودند ارتباط داشته اند.

لولوبی ها یا لولوها، در زهاب و شهر زور سلیمانیه و ارومیه مسکن داشتند، قدیمی ترین سندی که از این قوم به جای مانده نقش معروف آنوبانی نی پادشاه آنها در سرپل زهاب است. این اثر به استل (ستون سنگی) آنوبانی نی نیز معروف است.

دومین سند که درباره این قوم سخن می گوید کتیبه نارامسین پادشاه اکدی می باشد که حدود ۲۵۰۰ سال پیش از میلاد نوشته است. حکام لولوبی در زمان نارامسین در تنگه، قراداغ که امروز معبر پاگان خوانده می شود در جنوب شهر زور (شهر زور در استان سلیمانیه در اقلیم کردستان عراق کنونی قرار دارد) با سپاه بابلی جنگیدند و نارامسین لولوبی ها را به

، ایشتر، سین، شمش گرفتار باد " (جلیلی و دیگران
 ۱۳۴۷: ۱۱۱). (تصویر ۳)

برای حفاظت این سند مهم بخشی از صخره ها که
 دسترسی به اثر را ممکن می ساخت، توسط سنگتراشانی که
 نقش را حجاری کرده تراشیده شده و سطحی صاف و غیر قابل
 دسترس ایجاد نمودند به همین دلیل دیدار نزدیک از اثر، فقط
 با امکانات و تجهیزات کوهنوردی (نگارنده از این نوع
 تجهیزات استفاده نمود) یا استفاده از وسایل فنی دیگر مانند
 برپایی داربست ممکن است

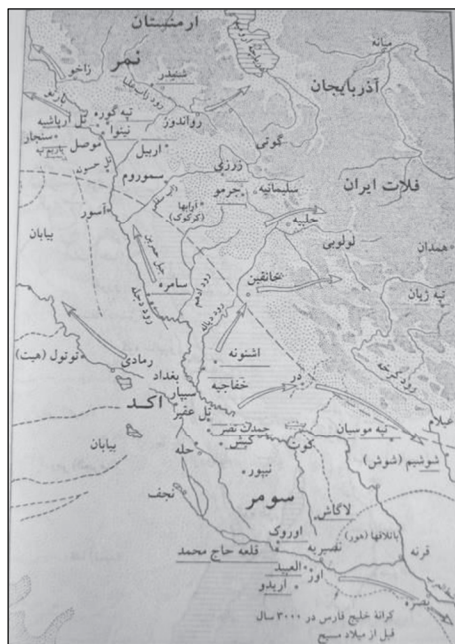
نص.یر ۲- میانکل در سرپل زهاب (مأخذ: نگارنده)

تصویر ۳- نقش برجسته آنوبانی نی (مأخذ: نگارنده)

پیشینه پژوهش:

"راولینسون افسر انگلیسی اولین کسی بود که این نقش را
 معرفی نمود (Rawlinso 1839,37). کست (Coste) معمار

نقشه ۱- Map of Tigris-Euphrates-Zagros Region
 Base image courtesy Microsoft Encarta

نقش برجسته آنوبانی نی در سرپل زهاب، شامل تصویر
 پادشاه، الهه نی نی و نه اسیر می باشد که از دو قسمت تشکیل
 شده است. بخش اول نقش پادشاه درحالی که اسیری را زیر
 پای چپ خود گذاشته و در دست راست تبری، و دست چپ
 که بر سینه نهاده است کمان و تیرش را نگهداشته به تصویر
 می کشد. در مقابل شاه، الهه نی نی با ردای بلند مطابق که
 دواسیر را در پشت پای خود دارد و آنرا به پادشاه هدیه می دهد
 نقش شده است. در دست راست الهه حلقه ای است که به
 آنوبانی نی داده می شود در بین شاه والهه، تصویر ستاره هشت
 پری به چشم می خورد.

در قسمت زیرین نقش که با خطی از قسمت بالا جدا
 می شود شش اسیر حجاری شده اند که همگی برهنه اند و تنها
 کلاه بر سر دارند کلاه نفر اول اسیران با بقیه متفاوت است. در
 مقابل نقش اسیران و سمت راست اثر، کتیبه ای به خط اکدی
 حجاری گشته که ترجمه آن چنین است

" آنوبانی نی، پادشاه توانا، پادشاه لولوبوم تصویر خویش والهه نی
 نی رادر کوه " باتیر" کنده است هرکس که این سند و این نقش
 را محو کند به نفرین آنو، آنوم، نیل، انلیل، بل، سلیت، رامان

همراه فلاندن نیز طرحی ابتدای از نقش تهیه نمود (Flandin, 1851,461) (تصویر ۴) "زاک دمرگان زمین شناس وایران شناس در سال ۱۸۹۱ توصیف جامع تری از نقش نمود و برای اولین بار نام حکمران تصویر شده را ذکر می‌نماید" (DE, Morgan, 1895,I 60) (تصویر ۵)

هرتسفلد ایران شناس آلمانی و استاد دانشگاه شیکاگو در سال ۱۹۱۰ یک طرح (Herzfeld, 1910, 93) (تصویر ۶) و در سال ۱۹۲۰ طرح دیگری (Herzfeld, 1941, 84) از نقش برجسته تهیه نمود. (تصویر ۷) پژوهشی در سال ۱۹۷۶ توسط هیأت آلمانی انجام پذیرفت (هرودا،). (تصویر ۸) مسعود گلزاری باستان شناس ایرانی در سال ۱۳۵۴ عکسی از این سند تهیه نمود که در کتاب کرمانشاهان باستان (جلیلی و دیگران، ۱۳۴۷: ۱۱۱) به چاپ رسانده است. در ۱۹۸۳ اسمکنس به خواسته واندنبرگ باستان شناس بلژیکی طرحی از اثر تهیه کرد. (تصویر ۹)

راولینسون نقش را هخامنشی می‌داند "هرتسفلد ابتدا براین عقیده بود که نقش همزمان به هنر اکدی تحت لوای نارامسین پادشاه اکد تعلق دارد. اما بعداً "تجدید نظر کرده و می‌گوید نقش باید قدیمی تر از نارامسین باشد" وایس باخ "سند را بابلی کهن می‌داند وکتور آن را مربوط به دوره گودا می‌داند. واندنبرگ، کامرون زبان شناس آمریکایی و پرادا باستان شناس فرانسوی آن را به دوره اور ۳ نسبت می‌دهند." (هرودا، ۱۹۷۰: ۴)

فرخ ملک‌زاده باستان‌شناس ایرانی معتقد است که این نقوش از اولین نقش برجسته‌های ایرانی هستند که گرچه تحت تاثیر هنر بین‌النهرین‌اند، اما ویژگی‌های خاص ایران را دارند. ایدت پرادا معتقد است:

"این نوع حجاری یعنی نشان دادن پیروزی پادشاه بر دشمنانش در کنار جاده‌های پر رفت و آمد از این قوم به یادگار مانده است. شاهد این مدعا را نقش داریوش در بیستون و سپس نقش‌های ساسانی می‌داند"

دندامایف ایرانشناس روسی معتقد است که داریوش در کتیبه

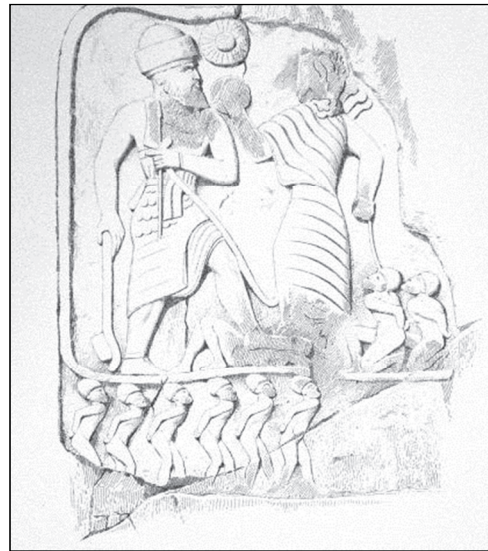
بیستون از این نقش الهام گرفته است.

در سال ۱۳۷۵ خورشیدی برابر با سال ۱۹۹۶ میلادی، نگارنده به کمک کوهنوردان بازدیدی نزدیک از کتیبه انجام داد و عکس، اسلاید، و فیلم ویدیویی از آن تهیه نمود. با جمع آوری منابع موجود در مطالعات کتابخانه‌ای و ارزیابی طرح‌های ارائه شده توسط محققین مختلف و مقایسه آنها با تصاویر تهیه شده توسط نگارنده، مشخص شد در طرح‌های ارائه شده از اثر، اختلاف‌هایی وجود دارد. با مطالعه تحقیقات آنها و استخراج تفاوت‌ها، حاصل پژوهش به صورت مقاله‌ای تحت عنوان "نگاهی نو به نقش برجسته آنوبانی نی" در دومین گردهمایی باستان شناسان ایران در سال ۱۳۷۶ ارائه شد متأسفانه مجموعه مقالات گردهمایی مذکور به چاپ نرسید.

در سال ۷۷ به توصیه جناب آقای دکتر ارفعی برای تایید حروف اضافه شده و تصویر دو اسیر یکی در زیر پای آنوبانی نی و دیگری نفر اول اسیران در قسمت پایین که تاکنون هیچ محققى به آن اشاره نکرده و برای اولین بار توسط نگارنده این تصاویر معرفی شدند. از دکتر بهزاد مفیدی باستان‌شناس مقیم آلمان دعوت بعمل آمد تا از نقش برجسته و کتیبه بازدید کند. هماهنگی‌های لازم توسط نگارنده با بخش حفاظت آثار سنگی که تحت نظر مدیرکل حفظ و احیاء سازمان میراث فرهنگی اداره می‌شد، انجام گرفت. چون نقش در ارتفاع ۱۶ متری از سطح زمین و بر صخره‌های صاف حجاری شده است، نیاز به همکاری کوهنوردان نیز بود، پس از هماهنگی با آقایان فریبرز حسینی و صادق کاکي از کوهنوردان کرمانشاهی گروه "تاش" این امر محقق شد. آقای دکتر مفیدی پس از بازدید از نقش اعلام نمودند که اختلافی بیشتر از آنچه نگارنده در نقش و کتیبه دیده است مشاهده ننموده و بنابراین مقاله‌ای در این باره منتشر نمی‌نمایند، اما دو سال بعد در آلمان در این رابطه مقاله‌ای چاپ نمودند. اکنون پس از ۱۵ سال مقاله با بازنگری‌هایی ارائه می‌گردد.

تصویر ۵- طرح دمرگان: ۱۸۹۱ (مأخذ: DE, Morgan, 1895)

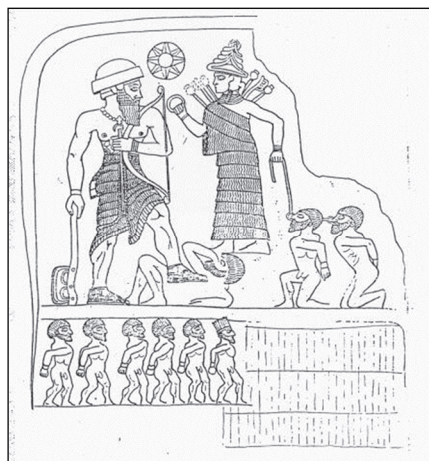
تصویر ۴- طرح کوست: ۱۸۴۱ (مأخذ: Flandin, 1851)

تصویر ۷- طرح هرتسفلد: ۱۹۲۰ (مأخذ: Herzfeld, 1941)

تصویر ۶- طرح هرتسفلد: ۱۹۱۰ (مأخذ: Herzfeld, 1910)

تصویر ۹- طرح اسمکنس: ۱۹۸۳-۱۹۸۴ (مأخذ: واندنبرگ)

تصویر ۸- طرح گروپ: ۱۹۷۶ (مأخذ: هرودا، ۱۹۷۰)

تجزیه و تقسیم بندی اجزاء سند:

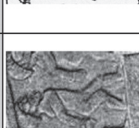

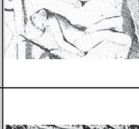
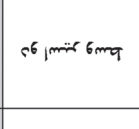

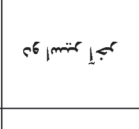
پس از شناسایی سند و تصویر برداری آن، برای دست یابی به تحلیل آسان تفاوت‌های موجود در هر طرح، هفت طرح (تصاویر ۴ تا ۹) به اجزاء قابل تعریفی تجزیه شد. و با تصاویری (۲ و ۱۰ و ۱۱) از وضعیت کنونی اثر که توسط نگارنده تهیه شده، مقایسه گردید. بنابراین طرح کلی به بیست شش قسمت مستقل و با قابلیت نام‌گذاری، تقسیم شد و در جدول‌هایی در کنار هم قرار گرفت (جدول‌های شماره ۱ و ۲). هر یک از اجزاء در کنار هم مقایسه و تفاوت‌های اصولی و محتوی آنها روشن گردید که نکات بسیار مهمی بدست دادند. این جداول به ۸ قسمت عمودی و به ۴۱ قسمت افقی تقسیم شده است. در قسمت عمودی طرحها با تاریخ و نام

طراح نگاشته شده است و در قسمت افقی نام جزء تفکیک شده است. به‌عنوان مثال طرح کوست، در جدول عمودی با حرف H مشخص شده است و شماره 1 نیز به ستاره بین الهه و پادشاه داده شده بنابراین وقتی بیان می‌گردد H1، یعنی ستاره بین الهه و پادشاه از طرح فلاندن و یا E13 یعنی کلاه آنوبانی در طرح ۱۹۲۰ هرتسفلد بدین ترتیب شرایطی فراهم می‌شود تا عناصر در طرحهای مختلف به راحتی مقایسه و تحلیل شوند. درصد نزدیک بودن هر طرح نسبت به تصویر تهیه شده از اثر نیز نوشته شده است به این معنی که مبنای صد در صد، عکس تهیه شده از اثر است و بقیه طرحها نسبت به آن سنجش شده است.

ماتریس تفکیک شده و مقایسه ای طرح های مورد بررسی

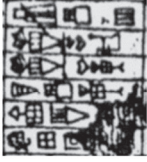

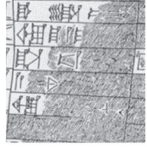

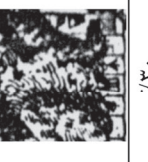

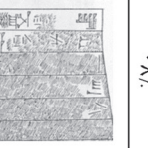
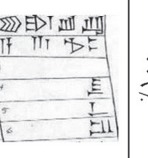
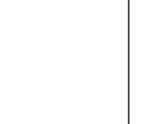

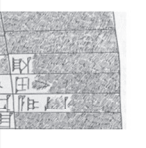
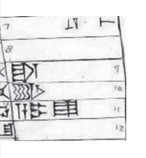

حروف انگلیسی کنار هر طرح نشانگر اسم طرح است و درصد نگارش شده در کنار هر جزء تفکیکی نشان از میزان تطابق هر جزء با تصویر حقیقی اثر دارد (جدول ۱)		جزء	کدست H ۱۸۴۱	دمرگان G ۱۸۹۱	هرتسفلد F ۱۹۱۰	هرتسفلد E ۱۹۲۰	گ.گروپ D ۱۹۷۶	اسمکس C ۱۹۸۳	به درخواست نگارنده B ۱۹۹۶	تصویر اصلی A
۱۹	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	
۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	
۲۱	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	
۲۲	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	
۲۳	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	
۲۴	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	۲۰	درصد	

ماتریس تفکیک شده و مقایسه ای طرح های مورد بررسی

حروف انگلیسی کنار هر طرح نشانگر اسم طرح است و درصد نگارش شده در کنار هر جزء تفکیکی نشان از میزان تطابق هر جزء با تصویر حقیقی اثر دارد (جدول ۱)										
تصویر اصلی A										
	بده درخواست نگارنده B ۱۹۹۶	اسمکس C ۱۹۸۳	D ۱۹۷۶ گ.گروپ	E ۱۹۲۰ هر تسفلد	F ۱۹۱۰ هر تسفلد	G ۱۸۹۱ دمرگان	H ۱۸۴۱ کوست	جزء	ردیف	
								نو استر وسط	۲۵	
	٪۹۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۲۰		درصد	
								نو استر آبر	۲۶	
	٪۱۰۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۸۰	٪۷۰	٪۵۰		درصد	

ماتریس تفکیک شده و مقایسه ای کتیبه مورد بررسی									
حروف انگلیسی کنار هر طرح نشانگر اسم طرح است و درصد نگارش شده در کنار هر جزء تفکیکی نشان از میزان تطابق هر جزء با تصویر حقیقی اثر دارد (جدول ۲)									
ردیف	جزء	کوست ۱۸۴۱ H	دمرگان ۱۸۹۱ G	هرتسفلد ۱۹۱۰ F	هرتسفلد ۱۹۲۰ E	گ.گروپ ۱۹۷۶ D	اسمکنس C ۱۹۸۳	به درخواست نگارنده ۱۹۹۶ B	تصویر اصلی A
۲۷	اول ستون ۳، ۴، ۵، ۶، ۷								
		٪۰	٪۴۰	٪۰	٪۰	٪۱۰۰	٪۰	٪۱۰۰	٪۱۰۰
۲۸	اول ستون ۳، ۴، ۵، ۶، ۷								
		٪۰	٪۸۰	٪۱۵	٪۰	٪۹۹	٪۰	٪۹۸	٪۱۰۰
۲۹	اول ستون ۳، ۴، ۵، ۶، ۷								
		٪۰	٪۹۰	٪۲۰	٪۰	٪۹۰	٪۰	٪۹۸	٪۱۰۰

ماتریس تفکیک شده و مقایسه ای کتیبه مورد بررسی									
حروف انگلیسی کنار هر طرح نشانگر اسم طرح است و درصد نگارش شده در کنار هر جزء تفکیکی نشان از میزان تطابق هر جزء با تصویر حقیقی اثر دارد (جدول ۲)									
تصویر اصلی A	به درخواست نگارنده B ۱۹۹۶	اسمکنس C ۱۹۸۳	D ۱۹۷۶ گروپ	E ۱۹۲۰ هرتسفلد	F ۱۹۱۰ هرتسفلد	G ۱۸۹۱ دمرگان	H ۱۸۴۱ کوست	جزء	ردیف
								۳۰ اول سون ۱۶ ۱۵ ۱۴	۳۰
								دوم سون ۱۶ ۱۵ ۱۴	۳۱
								دوم سون ۱۶ ۱۵ ۱۴	۳۲

ماتریس تفکیک شده ومقایسه ای کتیبه مورد بررسی									
حروف انگلیسی کنار هر طرح نشانگر اسم طرح است و درصد نگارش شده در کنار هر جزء تفکیکی نشان از میزان تطابق هر جزء با تصویر حقیقی اثر دارد (جدول ۲)									
ردیف	جزء	کوست H ۱۸۴۱	دمرگان G ۱۸۹۱	هرتسفلد F ۱۹۱۰	هرتسفلد E ۱۹۲۰	گ.گروپ D ۱۹۷۶	اسمکنس C ۱۹۸۳	به درخواست نگارنده B ۱۹۹۶	تصویر اصلی A
۳۳	۱۸ G ۱۴ ستون سوم			٪۰		٪۰			
۳۴	۲۴ G ۱۴ ستون دوم	٪۰		٪۰		٪۰			
۳۵	۱۵ G ۱۴ ستون سوم	٪۰		٪۰		٪۰			
۳۶	۱۸ G ۱۴ ستون سوم	٪۰		٪۰		٪۰			

ماتریس تفکیک شده و مقایسه ای کتیبه مورد بررسی

حروف انگلیسی کنار هر طرح نشانگر اسم طرح است و درصد نگارش شده در کنار هر جزء تفکیکی نشان از میزان تطابق هر جزء با تصویر حقیقی اثر دارد (جدول ۲)

ردیف	جزء	کوست H ۱۸۴۱	دمرگان G ۱۸۹۱	هرتسفلد F ۱۹۱۰	هرتسفلد E ۱۹۲۰	گ.گروپ D ۱۹۷۶	اسمکنس C ۱۹۸۳	به درخواست نگارنده B ۱۹۹۶	تصویر اصلی A
		%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۱۰۰	%۱۰۰
۴۱	تصویر زیرین کتیبه								
		%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۱۰۰	%۱۰۰

- ۲۷- ستون اول بند ۱ تا ۶ (A:B:C:D:E:F:H:27)
- ۲۸- ستون اول بند ۷ تا ۱۲ (A:B:C:D:E:F:H:28)
- ۲۹- ستون اول بند ۱۳ تا ۱۸ (A:B:C:D:E:F:H:29)
- ۳۰- ستون اول بند ۱۹ تا ۲۳ (A:B:C:D:E:F:H:30)
- ۳۱- ستون دوم بند ۱ تا ۶ (A:B:C:D:E:F:H:31)
- ۳۲- ستون دوم بند ۷ تا ۱۲ (A:B:C:D:E:F:H:32)
- ۳۳- ستون دوم ۱۹ تا ۲۳ (A:B:C:D:E:F:H:33)
- ۳۴- ستون دوم ۱۹ تا ۲۳ (A:B:C:D:E:F:H:34)
- ۳۵- ستون سوم ۱ تا ۶ (A:B:C:D:E:F:H:35)
- ۳۶- ستون سوم ۷ تا ۱۲ (A:B:C:D:E:F:H:36)
- ۳۷- ستون سوم ۱۳ تا ۱۸ (A:B:C:D:E:F:H:37)
- ۳۸- ستون سوم ۱۹ تا ۲۴ (A:B:C:D:E:F:H:38)
- ۳۹- ستون سوم ۲۵ تا ۲۷ (A:B:C:D:E:F:H:39)
- ۴۰- نام اولین اسیر در ردیف پایین (A:B:C:D:E:F:H:40)
- ۴۱- نام اسیر زیر پای آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:41)

تحلیل تفاوت‌های هر جزء در هر طرح:

در جدول ۳ هر جزء در قسمت "ردیف" با یک شماره مشخص شده و در مقابل آن، درصد دقت آن جزء با تصویر اصلی، در طرح هر محقق آورده شده است. به عنوان مثال ستاره بین الهه و پادشاه با شماره یک در ردیف مشخص است. در طرح کوست دارای ۱۰٪ دقت در طرح دمرگان ۳۰٪ در طرح هرتسفلد ۱۹۱۰، ۲۰٪ در ۱۹۲۰، ۶۰٪ در طرح گروپ ۵۰٪ در طرح اسمکس ۵۰٪ و در تصاویر متعلق به نگارنده ۹۵٪ است. جمع درصد کلی و میانگین نیز در پایان آورده شده تا در مقایسه‌ی دیگری دقت آن محققین نسبت به کل طرح سند آنوبانی نی سنجیده شود بعنوان مثال درصد دقت و توجه به ستاره نسبت به دست راست آنوبانی نی سنجش شود که در جداول دیگری ارائه می‌گردد.

طبقه‌بندی عناصری از نقش برجسته، که در طرحها باهم متفاوت بوده اند به شرح زیر می‌باشند:

- ۱- ستاره بین الهه و پادشاه (جایگاه هر جزء در جدول ماتریسی (A:B:C:D:E:F:H:1)
- ۲- چهره الهه (A:B:C:D:E:F:H:2)
- ۳- کلاه الهه (A:B:C:D:E:F:H:3)
- ۴- موی الهه (A:B:C:D:E:F:H:4)
- ۵- گردن‌بند الهه (A:B:C:D:E:F:H:5)
- ۶- ابزار جنگی الهه در سمت چپ (A:B:C:D:E:F:H:6)
- ۷- بازوی دست چپ الهه (A:B:C:D:E:F:H:7)
- ۸- ابزار جنگی سمت راست الهه (A:B:C:D:E:F:H:8)
- ۹- دست راست الهه ساعد (A:B:C:D:E:F:H:9)
- ۱۰- نیم تنه الهه (A:B:C:D:E:F:H:10)
- ۱۱- ساعد الهه و سر اسیری که در پشت او قرار دارد (A:B:C:D:E:F:H:11)
- ۱۲- دامن الهه و اسیری که در زیر پای اوست (A:B:C:D:E:F:H:12)
- ۱۳- کلاه آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:13)
- ۱۴- سر آنوبانی بانی (A:B:C:D:E:F:H:14)
- ۱۵- نیم تنه آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:15)
- ۱۶- کمر بند و خنجر آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:16)
- ۱۷- دست راست آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:17)
- ۱۸- سمت راست آنوبانی نی از شانه تا زانو (A:B:C:D:E:F:H:18)
- ۱۹- پای راست آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:19)
- ۲۰- پای چپ آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:20)
- ۲۱- اسیر زیر پای آنوبانی نی (A:B:C:D:E:F:H:21)
- ۲۲- اسیر اول پشت الهه (A:B:C:D:E:F:H:22)
- ۲۳- اسیر دوم پشت سر الهه (A:B:C:D:E:F:H:23)
- ۲۴- دواسیر اول قسمت پایین از سمت راست (A:B:C:D:E:F:H:24)
- ۲۵- دواسیر وسط (A:B:C:D:E:F:H:25)
- ۲۶- دواسیر آخر (A:B:C:D:E:F:H:26)

تحلیل کمی تفسیر طرحها و طراحان
ارزیابی طراحان با وزن گذاری روی طرح اجزاء (جدول ۲)

ردیف	جزء (A)	H کوست ۱۸۴	G دمرگان ۱۸۹	F هرتسفلد ۱۹۱	E هرتسفلد ۱۹۲	D گ.گروپ ۱۹۷	C اسمکس ۱۹۸	B تگارنده ۱۹۹	جمع درصد	میانگین درصد
۱	ستاره‌ی بین الهه و پادشاه	٪۱۰	٪۳۰	٪۲۰	٪۶۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۹۵	٪۳۱۵	٪۴۵
۲	چهره‌ی الهه	٪۱۰	٪۳۰	٪۴۰	٪۶۰	٪۶۰	٪۷۰	٪۸۰	٪۳۵۰	٪۵۰
۳	کلاه الهه	٪۵	٪۳۰	٪۴۰	٪۵۰	٪۹۰	٪۸۰	٪۹۵	٪۳۹۰	٪۵۶
۴	موی الهه	٪۵	٪۴۰	٪۷۰	٪۷۰	٪۸۰	٪۷۰	٪۹۰	٪۴۲۵	٪۶۱
۵	گردن بند الهه	٪۰	٪۲۰	٪۲۰	٪۲۰	٪۸۰	٪۸۰	٪۹۵	٪۳۱۵	٪۴۵
۶	ابزار جنگی الهه در سمت چپ	٪۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۶۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۹۵	٪۴۳۵	٪۶۲
۷	بازوی دست چپ الهه	٪۴۰	٪۴۰	٪۳۰	٪۵۰	٪۹۵	٪۹۵	٪۱۰۰	٪۴۵۰	٪۶۴.۵
۸	ابزار جنگی در سمت راست	٪۲۰	٪۲۰	٪۲۰	٪۲۰	٪۹۰	٪۹۵	٪۱۰۰	٪۳۶۵	٪۵۲
۹	دست راست الهه	٪۳۰	٪۵۰	٪۶۵	٪۷۰	٪۹۰	٪۹۵	٪۹۵	٪۴۹۵	٪۸۰
۱۰	نیم تنه الهه	٪۴۰	٪۶۰	٪۶۰	٪۷۰	٪۹۰	٪۹۵	٪۹۵	٪۵۱۰	٪۷۳
۱۱	ساعد الهه و سر اسیری که در پشت او قرار دارد	٪۵۰	٪۵۰	٪۶۰	٪۷۰	٪۸۰	٪۹۰	٪۹۷	٪۴۹۷	٪۷۱
۱۲	دامن الهه و اسیری که در زیر پای اوست	٪۵۰	٪۳۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۷۰	٪۹۵	٪۳۹۵	٪۵۶.۵
۱۳	کلاه آنوبانی‌نی	٪۵۰	٪۶۰	٪۵۰	٪۷۰	٪۸۰	٪۸۰	٪۹۵	٪۴۸۵	٪۶۹
۱۴	سر آنوبانی‌نی	٪۴۰	٪۴۵	٪۶۰	٪۵۰	٪۷۰	٪۷۰	٪۹۵	٪۴۳۰	٪۶۱.۵
۱۵	نیم تنه آنوبانی‌نی	٪۴۰	٪۵۰	٪۶۰	٪۷۰	٪۸۵	٪۸۵	٪۹۵	٪۴۸۵	٪۶۹.۵
۱۶	کمربند و خنجر آنوبانی‌نی	٪۴۰	٪۵۵	٪۶۵	٪۵۵	٪۸۵	٪۸۵	٪۹۵	٪۴۸۰	٪۶۸.۵
۱۷	دست راست آنوبانی‌نی	٪۳۰	٪۲۰	٪۲۰	٪۵۰	٪۹۰	٪۹۵	٪۹۵	٪۴۰۰	٪۵۷
۱۸	سمت راست آنوبانی‌نی از شانه تا زانو	٪۵۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۶۰	٪۹۵	٪۹۵	٪۹۷	٪۴۹۷	٪۷۱
۱۹	پای راست آنوبانی‌نی	٪۲۰	٪۵۰	٪۴۰	٪۵۰	٪۸۰	٪۸۰	٪۱۰۰	٪۴۲۰	٪۶۰
۲۰	پای چپ آنوبانی‌نی	٪۲۰	٪۴۰	٪۴۰	٪۵۰	٪۶۰	٪۶۰	٪۹۵	٪۳۶۵	٪۵۲
۲۱	اسیر زیر پای آنوبانی‌نی	٪۲۰	٪۴۰	٪۴۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۶۰	٪۹۵	٪۳۵۵	٪۶۰
۲۲	اسیر اول پشت سر الهه	٪۲۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۷۰	٪۸۰	٪۹۵	٪۴۱۵	٪۵۹
۲۳	اسیر دوم پشت سر الهه	٪۳۰	٪۴۰	٪۴۰	٪۵۰	٪۹۵	٪۹۰	٪۹۵	٪۴۴۰	٪۶۳
۲۴	دو اسیر اول قسمت پایین از سمت راست	٪۲۰	٪۴۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۸۰	٪۸۰	٪۹۰	٪۴۱۰	٪۵۸.۵
۲۵	دو اسیر وسط	٪۲۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۵۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۴۴۰	٪۶۳
۲۶	دو اسیر آخر	٪۲۰	٪۵۰	٪۷۰	٪۸۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۹۰	٪۴۹۰	٪۷۰
	جمع درصدها	٪۶۸۰	٪۱۰۹۰	٪۱۲۱۰	٪۱۴۳۵	٪۲۰۶۵	٪۲۱۲۰	٪۲۴۲۵		
	میانگین درصد	٪۲۶	٪۴۱	٪۴۶	٪۵۵	٪۷۹	٪۸۱.۵	٪۹۳.۵		

تحليل كمي تفسير كتيبہ

ارزیابی طراحان با وزن گذاری روی طرح اجزاء (جدول ۳)

ردیف	جزء (A)	کوست H ۱۸۴۱	دمرگان G ۱۸۹۱	هرتسفلد F ۱۹۱۰	هرتسفلد E ۱۹۲۰	گ.گرو پ D ۱۹۷۶	اسمکنس C ۱۹۸۳	به درخواست نگارنده B ۱۹۹۶	جمع درصد	میانگین درصد
۲۷	ستون اول بند ۱ تا ۶	%۰	%۰	%۰	%۰	%۱۰۰	%۰	%۱۰۰	%۲۴۰	%۳۴/۲۸
۲۸	ستون اول بند ۷ تا ۱۲	%۰	%۸۰	%۱۵	%۰	%۹۹	%۰	%۹۸	%۲۹۲	%۴۱/۷۱
۲۹	ستون اول بند ۱۳ تا ۱۸	%۰	%۹۰	%۲۰	%۰	%۹۰	%۰	%۹۸	%۲۷۸	%۳۹/۱۷
۳۰	ستون اول بند ۱۹ ت ۲۳	%۰	%۷۰	%۰	%۷۰	%۱۰۰	%۰	%۱۰۰	%۳۴۰	%۴۸/۵۷
۳۱	ستون دوم بند ۱ تا ۶	%۰	%۷۰	%۵	%۰	%۹۵	%۰	%۱۰۰	%۲۷۰	%۳۸/۵۷
۳۲	ستون دوم بند ۷ تا ۱۲	%۰	%۶۰	%۰	%۰	%۹۸	%۰	%۱۰۰	%۲۵۸	%۳۶/۸۵
۳۳	ستون دوم ۱۳ تا ۱۸	%۰	%۷۰	%۰	%۰	%۶۰	%۰	%۱۰۰	%۲۳۰	%۳۲/۸۲
۳۴	ستون دوم ۱۹ تا ۲۳	%۰	%۷۰	%۰	%۲۰	%۳۰	%۰	%۱۰۰	%۲۲۰	%۳۱/۴۲
۳۵	ستون سوم ۱ تا ۶	%۰	%۳۰	%۰	%۲۰	%۷۰	%۰	%۱۰۰	%۲۲۰	%۳۱/۴۲
۳۶	ستون سوم ۷ تا ۱۲	%۰	۳۰	%۰	%۲۰	%۹۰	%۰	%۹۵	%۲۳۵	%۳۳/۵۷
۳۷	ستون سوم ۱۳ تا ۱۸	%۰	%۳۰	%۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۰	%۹۵	%۳۲۵	%۴۶/۴۲
۳۸	ستون سوم ۱۹ تا ۲۴	%۰	%۱۰۰	%۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۰	%۱۰۰	%۴۰۰	%۵۷/۱۴
۳۹	ستون سوم ۲۵ تا ۲۷	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۱۰۰	%۱۰۲	%۱۴/۵۷
۴۰	نام اولین اسیر در ردیف پایین	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۴/۲۸
۴۱	نام اسیر زیر پای آنوبانی نی	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۰	%۱۰۰	%۱۰۰	%۱۴/۲۸
	جمع درصدها	%۰	%۷۴۰	%۴۰	%۳۳۰	%۱۰۳۲	%۰	%۱۳۹۱		
	میانگین درصد	%۰	%۴۹/۳۳	%۲/۶	%۲۲	%۶۸/۸	%۰	%۹۲/۷۳		

بر اساس جدول فوق درصد دقت در کتیبه در طرح فلاندن (H) با کمترین دقت ۰٪ و طرح اسمکنس و طرح "به درخواست نگارنده (B)" در سال ۱۹۹۶ با ۹۲/۷۳٪ بالاترین دقت را نسبت به اصل اثر دارد. و میزان دقت در آثار به ترتیب ارائه در جدول عبارتند: طرح دمرگان ۴۹/۳۳٪/درسال ۱۸۴۱ به علامت اختصاری G، هرتسفلد ۱۹۱۰ با ۲/۶٪ F و طرح دیگر هرتسفلد ۱۹۲۰ با ۲۲٪ E و طرح گ.گروپ

۲۱	کلاه الهه	%۵۶
۲۲	پای چپ آنوبانی نی	%۵۲
۲۳	ابزار جنگی در سمت راست	%۵۲
۲۴	چهره‌ی الهه	%۵۰
۲۵	گردن بند الهه	%۴۵
۲۶	ستاره‌ی بین الهه و پادشاه	%۴۵

در بین عناصر نیز میانگین میزان درصدی از دقت نیز مورد بررسی قرار گرفت که در نتایج حاصله مشخص شد. دست راست الهه بیشترین میزان دقت و ستاره بین الهه و پادشاه و گردن بند الهه کمترین میزان دقت را دارند. در کتیبه نیز این موارد قابل ذکر است: (تصویر ۱۲) (جدول ۵)

ردیف	میزان دقت	میانگین
۱	ستون سوم ۱۹ تا ۲۴	%۵۷/۱۴
۲	ستون اول بند ۱۹ تا ۲۳	%۴۸/۵۷
۳	ستون سوم ۱۳ تا ۱۸	%۴۶/۴۲
۴	ستون اول بند ۷ تا ۱۲	%۴۱/۷۱
۵	ستون اول بند ۱۳ تا ۱۸	%۳۹/۱۷
۶	ستون دوم بند ۱ تا ۶	%۳۸/۵۷
۷	ستون دوم بند ۷ تا ۱۲	%۳۶/۸۵
۸	ستون اول بند ۱ تا ۶	%۳۴/۲۸
۹	ستون سوم ۷ تا ۱۲	%۳۳/۵۷
۱۰	ستون دوم ۱۳ تا ۱۸	%۳۲/۸۲
۱۱	ستون دوم ۱۹ تا ۲۳	%۳۱/۴۲
۱۲	ستون سوم ۱ تا ۶	%۳۱/۴۲
۱۳	ستون سوم ۲۵ تا ۲۷	%۱۴/۵۷
۱۴	نام اولین اسیر در ردیف پایین	%۱۴/۲۸
۱۵	نام اسیر زیر پای آنوبانی نی	%۱۴/۲۸

براساس جدول فوق درصد دقت در تصویر تهیه شده توسط فلاندن (H) با کمترین دقت ۲۶٪ و طرح "به درخواست نگارنده (B)" در سال ۱۹۹۶ با ۹۳.۵٪ بالاترین دقت را نسبت به اصل اثر دارد. و میزان دقت در آثار به ترتیب ارائه در جدول عبارتند: طرح دمرگان ۴۱٪ در سال ۱۸۴۱ به علامت اختصاری G، هرتسفلد ۱۹۱۰ با ۴۶٪ F و طرح دیگر هرتسفلد ۱۹۲۰ با ۵۵٪ E و طرح گ. گروپ ۱۹۷۶ با ۷۹٪ D و طرح اسمکنس ۸۱.۵٪ C می‌باشد. (جدول ۴)

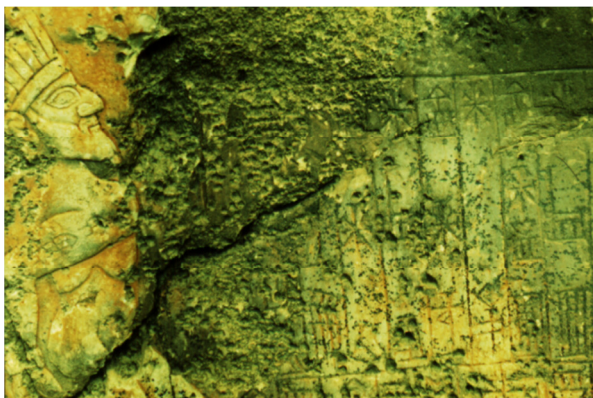
۱	دست راست الهه	%۸۰
۲	نیم‌تنه الهه	%۷۳
۳	ساعد الهه و سر اسیری که در پشت او قرار دارد	%۷۱
۴	سمت راست آنوبانی نی از شانیه تا زانو	%۷۱
۵	دو اسیر آخر	%۷۰
۶	نیم تنه آنوبانی نی	%۶۹.۵
۷	کلاه آنوبانی نی	%۶۹
۸	کمر بند و خنجر آنوبانی نی	%۶۸.۵
۹	بازوی دست چپ الهه	%۶۴.۵
۱۰	اسیر دوم پشت سر الهه	%۶۳
۱۱	دو اسیر وسط	%۶۳
۱۲	ابزار جنگی الهه در سمت چپ	%۶۲
۱۳	سر آنوبانی نی	%۶۱.۵
۱۴	موی الهه	%۶۱
۱۵	پای راست آنوبانی نی	%۶۰
۱۶	اسیر زیر پای آنوبانی نی	%۶۰
۱۷	اسیر اول پشت سر الهه	%۵۹
۱۸	دو اسیر اول قسمت پایین از سمت راست	%۵۸.۵
۱۹	دست راست آنوبانی نی	%۵۷
۲۰	دامن الهه و اسیری که در زیر پای اوست	%۵۶.۵

تصاویر ۱۰ و ۱۱- تصاویر نزدیک از چهره الهه و پادشاه (مأخذ: نگارنده)

تصویر ۱۲- کتیبه آنوبانی نی (مأخذ: نگارنده)

تصویر ۱۴- اسیر زیر پای آنوبانی نی و نام او (مأخذ: نگارنده)

تصویر ۱۳- بخشی از کتیبه واسیر اول با نوشته روی بازو (مأخذ: نگارنده)

در بین عناصر نیز میانگین میزان درصدی از دقت نیز مورد بررسی قرار گرفت که در نتایج حاصله مشخص شد. ستون ۱۹ تا ۲۴ بیشترین میزان دقت و نام اولین اسیر در ردیف پایین و نام اسیر زیر پای آنوبانی نی کمترین میزان دقت را دارند. در

طرح فلاندن واسمکنس توجهی به کتیبه نشده و نقش در درجه اول اهمیت قرار داشته است. و نام دواسیر، اولین اسیر در ردیف پایین و نام اسیر زیر پای آنوبانی نی برای اولین بار توسط نگارنده ارائه می‌شود. (تساویر ۱۳ و ۱۴)

نتیجه گیری:

- در تحقیق حاضر، مستند سازی، مهندسی، معماری و نمادهای پنهان شده در طرح نقش برجسته و کتیبه آنوبانی نی برای اولین بار به صورت تحلیلی و نگرش ماتریسی در حد امکان و توانایی نگارنده، محقق گردید.

- نمونه‌های موجود مطالعات و طرح‌های ارائه شده از نقش برجسته‌ی آنوبانی نی، یعنی ۷ طرح موجود، با تمرکز بر روی روند اکتشاف، پیشرفت و دقت و اختلاف طرحها به صورت کمی مقایسه شد و مشخص شد که هفت برداشت و طرح ارائه شده از یک اثر واحد، به دلایل مختلف زمانی، ابزار و امکانات و انگیزه و توان و رشته تخصصی محققین (از افسر ارتش تا زمین شناس و استاد دانشگاه)، با هم تفاوت‌های اساسی دارند.

- در ارزیابی و مقایسه کمی طرح‌ها، مشخص شد که میزان نزدیکی طرح‌ها به تصویر اصلی اثر (اجزاء و مفاهیم طرح)، از ۲۶٪ تا ۹۵٪ متفاوت است. جالب توجه اینکه یک محقق در دو مقطع زمانی دو طرح با تفاوت میانگین دقت ۱۰٪ و ۲۰٪ ارائه نموده است (هرتسفلد ۱۹۲۰ و ۱۹۱۰).

- در پژوهش حاضر، برخی از نوشته‌ها مانند نام اسیران زیر پای آنوبانی نی والهه، برای اولین بار پس از ۱۵۵ سال از فاصله‌ی اولین تا آخرین قرائت کتیبه، ارائه گردیدند.

با روش ارزیابی کمی، تجزیه و تحلیل ماتریسی، این مقاله اثبات نمود که پژوهش‌های صورت گرفته پیشین در آثار تاریخی

به خصوص آثار صخره‌ای، مطلق نیستند (Certain)، و در هر طرح تا حدودی غیر مطلق (Uncertainties) وجود دارد که در دوره‌ها و مطالعات بعدی می‌توان آنان را روشن تر نمود.

- مستندات از اثر در طول زمان دقیق تر شده است اما هنوز هم از دقت لازم برخوردار نیست و بازنگری در این اثر و تهیه مستندات دقیق از جمله تهیه نقشه‌های فتوگرامتری و اسکن لیزر ضروری است این کار باعث می‌شود قرائت‌های دقیق‌تر بعدی که با ابزار و تکنولوژی جدیدتری خواهد بود، بخشهای محو شده در اثر هوازدگی را تحت نظر گیرند. لازم به ذکر است، در مقایسه عکسهای قدیمی و جدید جای اصابت گلوله‌های بر سطح اثر دیده می‌شود که در حد فاصل سالهای ۱۳۵۶ تا ۱۳۷۴ شلیک شده‌اند. چنانچه یکی از این گلوله‌ها به این نوشته‌ها تازه معرفی شده اصابت می‌کرد هرگز کسی از نام این اسیران مطلع نمی‌شد.

- آثار صخره‌ای مانند نقش برجسته‌های آنوبانی نی، کتیبه بیستون، تخت جمشید، تنگ سروک، مخازنی هستند که به طور مرتب می‌توان آنها را کشف نمود بنابراین نیاز به توجه بیشتر و حفاظت دائمی دارند

پانویس:

۱- ماتریس: آرایه‌ای مستطیل شکل از اعداد شامل چند سطر و ستون (ریاضی) فرهنگ لغت معین

۲- در دوره خلفای عباسی یکی از معروفترین شاهراه‌های جاده بزرگ خراسان بود که به شرق می‌رفت و پایتخت را به شهرهای ماورالنهر در حدود چین متصل می‌ساخت. شاید این جاده بیش از جاده‌های دیگر دراز شرح و بسط و وصف جغرافی نویسان بهره مند شده باشد. این جاده از دروازه خراسان در خاور بغداد شروع می‌شد و از صحرا گذشته از پلهای مستحکمی که بر رودخانه‌ها ساخته بودند عبور می‌کرد تا به "

منابع:

- پرادا، ادیت، ۱۳۵۷، هنر ایران باستان (تمدن پیش از اسلام)، ترجمه مجید یوسف زاده، ناشر دانشگاه تهران.
- جلیلی، محمدحسین، ۱۳۴۷، کرمانشاهان باستان، انتشارات وزارت فرهنگ و هنر، تهران .
- لسترنج، گای، ۱۳۳۷، کتاب جغرافیای تاریخی سرزمین‌های خلافت شرقی، بین‌النهرین، ایران و آسیای مرکزی از زمان فتوحات مسلمین تا ایام تیمور، ترجمه، محمود عرفان، ناشر فارسی، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، تهران
- هرودا، بارتل، مقاله نقش برجسته‌های صخره ای ایران، سرپل زهاب، نقش برجسته‌های ۱-۴، ترجمه فرامرز نجد سمیعی، منتشر نشده.

- Flandin, Coste, Pascal, 1851, Voyage en Perse, 1787-1879, Paris,
- Herzfeld, Ernst, in: Fr. Sarre-E. HERZFELD, Iranische Felselief (1910). 193. Abb. 86.
- Herzfeld, Ernst 1935. Archaeological History of Iran, London,
- Herzfeld, Ernst 1947 Iran in the Ancient East, Oxford, 1941. Zoroaster and His World, 2 vols, Princeton,
- Morgan J. DE 1896. Mission scientifique en par , Tome, Second, etudes Geographiques Ernest, lerout, Editeur 28, rue BONAPARTE, perse, 28-, (IV)
- Rawlinson, H, JRGS 9, 1839, 37-

حلوان " پای گردنه ای که از آنجا به کوه‌های ایران می‌رسد منتهی می‌گردید. و پس از عبور از یک سربالایی تند به کرمانشاه مرکز کردستان می‌رسید سپس به همدان و در انتها به سغد می‌رسید. (لسترنج، ۱۳۶۷: ۱۰)

۳- کمر بند چین خورده-رانده کوه‌های زاگرس بخشی از سیستم کوهزایی آلپ- هیمالیا می‌باشد که با روند شمال غرب- جنوب شرق به طول تقریبی ۱۳۰۰ کیلومتر در داخل کشور از مرز غربی واقع در حوالی قصر شیرین تا خط عمان در نزدیکی های شرق بندرعباس گسترش دارد. پهنای این کمر بند بین ۲۰۰ تا ۳۰۰ کیلومتر متغیر بوده و شامل مجموعه‌ای از چین خوردگی‌های موازی در ردیف‌های رسوبی فانروزوئیک می‌باشد که گسل‌های متعددی را عموماً از نوع معکوس یا رانده در بر دارد. مرز شمالی این واحد مهم زمین‌شناسی منطبق بر گسل رانده اصلی زاگرس است که آن را از واحد دگرگونی سندج- سیرجان جدا می‌سازد و از سوی جنوب و جنوب- غرب به خلیج فارس و سپر عربستان محدود می‌گردد. حد شرقی آن نیز به گسل میناب ختم می‌گردد.